

Finanční analýza prostředků v oblasti přístupu k vědeckým informacím

Zpráva o plnění Opatření 8 Akčního plánu pro implementaci
Národní strategie otevřeného přístupu České republiky
k vědeckým informacím na léta 2017–2020

Národní technická knihovna

DOI[®] <https://doi.org/10.48813/9e4m-4m21>

 Eva Dibuszová, Jiří Jirát, Martin Svoboda

Praha, březen 2020

Užití tohoto díla se řídí mezinárodní licencí [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/), která umožňuje dílo kopírovat a šířit pouze v nezměněné podobě a pro nekomerční účely, za podmínky řádného uvedení původních autorů a zdroje.

Finanční analýza prostředků v oblasti přístupu k vědeckým informacím

Zpráva o plnění Opatření 8 Akčního plánu pro implementaci Národní strategie otevřeného přístupu České republiky k vědeckým informacím na léta 2017–2020

Opatření 8 Akčního plánu (O8 AP)

Opatření 8: Provést finanční analýzu prostředků v oblasti přístupu k vědeckým informacím

Pro zajištění finančních prostředků na úhradu publikačních poplatků bude provedena finanční analýza, ve které budou zmapovány výdaje výzkumných organizací na publikační aktivity a finanční transfery v oblasti přístupu k vědeckým informacím. Přípravou metodiky zjištění objemu finančních prostředků aktuálně vydávaných a) na nákup informačních zdrojů a b) na publikování v režimu zlaté cesty bude pověřena NTK prostřednictvím MŠMT. RVVI požádá všechny VŠ, AV ČR i další VO o poskytnutí potřebné součinnosti pro NTK.

Termín: 2019

Zodpovídá: MŠMT a NTK s RVVI

Preamble

Nákup elektronických informačních zdrojů (EIZ) pro výzkum, vývoj a vzdělávání je v ČR dlouhodobě masivně podporován z prostředků Státního rozpočtu na podporu VaVal. V uplynulých třech letech se podařilo distribuci podpory výrazně zefektivnit centralizací díky projektu CzechELib, který podpořil zřízení národního centra a ověřil možnost podpory nákupu ze zdrojů Operačního programu OP VVV. CzechELib v současnosti organizuje odhadem zhruba 85 až 90 % výdajů veřejných prostředků na nákup všech typů EIZ v celostátním měřítku. Pokud jde o elektronické časopisy, v roce 2019 zajišťoval CzechELib plných 87,5 % nákupu v celostátním měřítku. Objem výdajů komerční sféry nebyl dosud analyzován, podle kusých informací české firmy v této oblasti výrazně zaostávají za rozvinutými zeměmi.

1. Úvod

Na základě O8 AP vypracoval tým NTK podrobnou specifikaci pokynů pro sběr dat potřebných pro finanční analýzu prostředků v oblasti přístupu k vědeckým informacím. Účelem sběru dat bylo zjistit obvyklý roční výdaj České republiky na zajištění přístupu výzkumné komunity k vědeckým informacím, a to jak formou a) předplatného z CzechELib i mimo něj, tak formou b) zlaté cesty¹. Na základě zjištění pak navrhnout metodiku každoročního sledování objemu výdajů na obě tyto komponenty.

První místopředseda Rady pro výzkum, vývoj a inovace prof. Dvořák zaslal výše uvedené pokyny e-mailem v červenci 2019 všem statutárním zástupcům výzkumných organizací (VO), které jsou členskými institucemi projektu CzechELib, viz Přílohu 1a až 1d.

Vzhledem k tomu, že paradigmatická změna modelu zajišťování přístupu k vědeckým informacím od současného předplatného na model otevřeného přístupu bude mít v nadcházejících letech finanční dopad pouze na elektronické informační zdroje typu publikačních

¹ Nad původní zadání byla sbírána rovněž data o tzv. platinové cestě, tj. publikování v časopisech, kde od autora není požadována žádná platba a články jsou okamžitě a bez poplatku přístupné. Jejich redakci a vydávání zcela hradí vydavatel, v současném nastavení projektu proto nemohou být předmětem příspěvku ze strany CzechELib. Pokud by v budoucnu došlo ke změně nastavení, jsou data k dispozici.

výstupů, zejména článků v časopisech, byl sběr dat zaměřen právě na elektronické časopisy, nikoliv na faktografické, citační aj. databáze.

2. Analýza získaných dat

Na výzvu pana prvního místopředsedy Rady pro výzkum, vývoj a inovace prof. Dvořáka zdaleka neodpověděly všechny oslovené instituce, návratnost jen mírně překročila 80 %:

Pokud jde o předplatné, 19 ze 113 oslovených institucí vůbec neodpovědělo (návratnost 83,2 %). Data velmi dobré kvality dodalo 94 institucí, z nich 18 ohlásilo, že žádné předplatné mimo CzechELib nemají.

Pokud jde o APC², ze 113 oslovených institucí 21 nedodalo žádnou odpověď (návratnost 81,4 %). Celkem 65 institucí dodalo nenulová data (různé kvality), 28 institucí nahlásilo, že žádná APC neměly a 3 instituce uvedly, že APC pravděpodobně měly, ale nejsou schopny je zjistit, a data tudíž nedodaly³. Pouze u 38 institucí je možné data hodnotit jako patrně úplná a v pořádku (posouzení založeno na základě kvality metadat a dat a komunikace s osobou zodpovědnou za sběr dat).

2.1 Analýza získaných dat – režim předplatného

- **Prostřednictvím CzechELib**

Analýza dat získaných z projektu CzechELib ukazuje, že

- o celkové výdaje na roční předplatné časopisů a časopiseckých kolekcí přímo od vydavatelů prostřednictvím CzechELib činí v roce 2020 cca 350 mil. Kč,
- o tato data jsou především úplná, dále velmi přesná (s výhradou pohybu kurzů zahraničních měn vůči české koruně) a konečně spolehlivě a snadno získatelná. Podrobněji, viz Přílohu 2.

- **Individuálně mimo CzechELib**

Analýza dat shromážděných na základě odpovědí oslovených institucí ukazuje, že

- o celkové výdaje na roční předplatné časopisů a časopiseckých kolekcí hrazené individuálně mimo CzechELib budou v r. 2020 zhruba 50 mil. Kč,
- o tato data nejsou zcela úplná, nicméně lze předpokládat, že finanční objem neúplnosti bude nanejvýš v řádu jednotek procent, neboť všechny největší a nejvýznamnější univerzity, knihovny a výzkumné ústavy data dodaly. Od těch institucí, které data dodaly, jsou data velmi přesná (opět s výhradou pohybu kurzů zahraničních měn vůči české koruně) a za předpokladu trvalé ochoty členských institucí CzechELib také poměrně snadno získatelná. Podrobněji, viz Přílohu 3.

2.1.1 ZÁVĚR

Celkový roční objem finančních prostředků vynakládaných na předplatné e-časopisů v ČR bude v roce 2020 cca 400 mil. Kč, tzn. že z celkových ročních výdajů na předplatné e-časopisů je cca 87,5 % hrazeno prostřednictvím CzechELib a cca 12,5 % z individuálního předplatného.

2.2 Analýza získaných dat – režim „zlaté cesty“

Cílem této části sběru dat bylo zmapování výdajů za APC ve všech typech časopisů (jak těch, které jsou čistě open access, tak i hybridních, tj. těch, které jsou pořizovány za předplatné, ale

² APC neboli Article Processing Charges jsou poplatky za publikování článku tak, aby byl přístupný okamžitě a bez bariér neboli v režimu Gold Open Access, tj. „zlatá cesta“.

³ Počty institucí v součtu převyšují počet oslovených institucí, protože kromě členů CzechELib dodaly data ještě další ústavy AV ČR.

za poplatek je článek open access), a to za roky 2016 až 2018. Sběr údajů o APC byl navržen tak, aby byl kompatibilní se světově uznávaným projektem Open APC⁴. Tento projekt za dobu svého působení minimalizoval požadavky na rozsah dat tak, aby bylo možné sebraná data smysluplně interpretovat, proto další redukce již není možná.

2.2.1 ZÁVĚR

Celkový roční objem finančních prostředků vynakládaných na APC českými autory lze na základě sebraných dat pouze odhadnout na cca 50 mil. Kč v roce 2018.

Analýza dat shromážděných na základě odpovědí oslovených institucí ukazuje, že tato data jsou nejen neúplná, ale i u institucí, které data dodaly, jsou často velmi nepřesná, a to jak pro obtížné vyhledání údajů v evidenčních systémech institucí, tak pro nepřesné pochopení pojmu APC. Protože údaje nejsou zachycovány v místě vzniku, tj. při přijetí článku k publikování, dochází k „rozpojení“ konkrétního článku a související platby za APC. To velmi komplikuje, až znemožňuje kontrolu výše platby prostřednictvím nezávislých systémů (Web of Science, Scopus, CrossRef, Unpaywall, Open APC aj.) na straně CzechELib. Opakuje se stížnost, či postesknutí členských institucí, že data jsou jen obtížně dohledatelná. Celková úroveň kvality je převážně nízká a lze ji sotva brát za seriózní podklad k jakýmkoliv, zejména obchodním jednáním. Podrobněji viz Přílohu 4.

3. Metodika zjišťování objemu finančních prostředků aktuálně vydávaných na e-časopisy, a to jak formou předplatného, tak v režimu zlaté cesty

3.1 Metodika pro sledování výdajů na předplatné e-časopisů

Vzhledem k vysoké přesnosti a spolehlivosti získání údajů o předplatném lze Metodiku velmi snadno navrhnout a i pravidelně dodržovat. Navíc 90 % výdajů za předplatná časopisů mimo CzechELib je tvořeno platbou pouhým cca 10 % vydavatelů (cca 70 z celkového počtu téměř 650). Mezi nimi je už jen několik málo vydavatelů, u kterých je platba z celé ČR ve významnější výši (tj. v řádu milionů nebo vyšších statisíců Kč). Pro každoroční aktualizaci výdajů za předplatné časopisů bude proto postačovat sběr výdajů pouze u vydavatelů, kteří již jsou v evidenci CzechELib, rozšířený o několik málo dalších, kteří budou přidáni na základě této analýzy. Pro další sběr údajů tedy CzechELib dodá seznam vydavatelů, pro které bude sběr proveden, ostatní nejsou finančně signifikantní a není tedy třeba údaje sbírat.

3.2 Metodika pro sledování výdajů na publikování v režimu zlaté cesty

Tým NTK navrhl minimalistickou úpravu datové struktury databáze RIV v IS VaVal, aby bylo možné sběr provádět centralizovaně tak, aby i přes neexistenci centrálních systémů pro sledování plateb za APC v jednotlivých institucích nedocházelo k „rozpojení“ platby od článku a bylo tudíž možné správnost údaje ověřit.

Návrh byl však rozhodnutím RVVI upraven tak, že nedává možnost sledování finančních nákladů. Namísto toho se sleduje status článku podle klasifikace OpenAIRE+⁵, což nemá spolehlivou vypovídací hodnotu pro zjištění reálného nákladu na publikování článku.

⁴ <https://www.intact-project.org/openapc/>

⁵ <https://guidelines.openaire.eu/en/latest/cris/index.html>

4. Závěr

- Zatímco sebraná data o výdajích na předplatné mají vysokou věrohodnost i přesnost, údaje o APC poskytují jen velmi nepřesný a neúplný obraz skutečného stavu⁶. To je pro budoucnost varovné zjištění, neboť pro model platby za vydavatelské zpracování publikačních výstupů (a následný otevřený přístup) je bezpodmínečně nutné znát data o publikační aktivitě českých autorů velmi přesně, protože ta jsou významným parametrem obchodního modelu vydavatelů.
- Pokud nepřistoupíme k efektivní formě centrálně řízeného sběru dat, budeme se muset smířit s nízkou vypovídací hodnotou sebraných dat a budeme se v jednáních s vydavateli dostávat do „důkazní nouze“, což může v konečném výsledku citelně zvýšit výslednou cenu. Kromě toho lze očekávat výrazně klesající ochotu institucí každoročně pracně dohledávat potřebné údaje pro aktualizaci smlouvy s vydavateli.
- Zpracovatelé této zprávy proto žádají Radu pro VaVal, aby přehodnotila své stanovisko k centralizovanému sběru dat.

===== X =====

⁶ Přílohy 2 až 4 uvádějí syntetické charakteristiky podložené detailními dílčími analýzami jednotlivých souborů sebraných dat.

Příloha 1a

From: Magdalena Lokayova [mailto:lokeyova.magdalena@vlada.cz] On Behalf Of RVV

Sent: Tuesday, July 09, 2019 4:36 PM

To: vojtech.petracek@cvut.cz<mailto:vojtech.petracek@cvut.cz>;

...

Cc: Petr Dvořák <petr.dvorak@rect.muni.cz><mailto:petr.dvorak@rect.muni.cz>

Subject: Dopis 1. místopředsedy Rady pro výzkum, vývoj a inovace prof. Dvořáka

Vážená paní rektorko, vážený pane rektore,

obracím se na Vás ve věci plnění opatření Akčního plánu pro implementaci Národní strategie otevřeného přístupu České republiky k vědeckým informacím na léta 2017 - 2020 (dále jen „Akční plán“), který byl schválen usnesením vlády ze dne 29. dubna 2019 č. 289.

Opatření 8 Akčního plánu ukládá Národní technické knihovně prostřednictvím Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, provést finanční analýzu prostředků v oblasti přístupu k vědeckým informacím.

Cílem této analýzy je zmapovat výdaje výzkumných organizací na publikační aktivity a finanční transfery v oblasti přístupu k vědeckým informacím, tzn. kolik finančních prostředků platí Česká republika, resp. jednotlivé výzkumné organizace, vydavatelům za předplatné nebo publikování v odborných časopisech.

S ohledem na shora uvedené si Vás dovoluji požádat o zajištění součinnosti s Národní technickou knihovnou, jejímž úkolem je analyzovat celkový objem finančních prostředků vynakládaných jak na zajištění přístupu k vědeckým informacím (tj. předplatné), tak na publikování výsledků výzkumu zejména v režimu Open Access.

Pro účel zmíněné analýzy je velmi důležité rozlišit náklady na individuální platbu pro režim Open Access, tzv. Article Processing Costs od jiných mimořádných plateb např. za barevné obrázky či jinak náročnější úpravu textu apod. Jsem si vědom, že ve Vaší instituci může být velmi obtížné tyto náklady dohledat odděleně. V těch případech, kdy to není možné, prosíme o celkové náklady na publikování, jak jsou vedeny ve Vašem účetnictví, doplněné zasvěceným odhadem vnitřního členění s vysvětlením.

V příloze tohoto dopisu naleznete soubor ve formátu Excel s podrobným návodem k vyplnění údajů za Vaši organizaci. Vyplněnou tabulku zašlete prosím na adresu: info@czechelib.cz <mailto:info@czechelib.cz>.

Vzhledem k tomu, že získávání některých údajů není v současné době jednoduché, byl konečný termín dodání požadovaných informací stanoven na 15. října 2019.

Děkuji Vám mnohokrát za spolupráci.

S pozdravem

prof. Ing Petr Dvořák, CSc., v. r.

Příloha 1b

List 1-Úvod

Údaje o vaší organizaci		Vyplňte světle zelené buňky									
IČO:											
Název:											
Jméno osoby, která vyplňovala tabulky:											
Uveďte, prosím, zda souhlasíte s nahráním dat z listu 3 do projektu OpenAPC:	ANO / NE										
Pokud nesouhlasíte, uveďte důvod:											
Kdy, kam a jak zasílat											
Termín:	15.10.2019	Prosíme, pošlete data co nejdříve. Pokud budete mít vyplněný např. list č. 2, uvitáme, když jej pošlete separátně dříve.									
Na adresu:	info@czechelib.cz										
Formát:	zachovejte, prosíme, formát XLS										
List 2-Předplatné_mimo_CEL_2019											
Návod k listu 2-Předplatné_mimo_CEL_2019											
Cílem je zjištění předplatného časopisů, které jsou pořizovány mimo CzechELib, a to na předplatném na r. 2019.											
Pravidla:											
Co hlásit	pouze e-časopisy p-časopisy jediné v případě, že jsou významně dražší a jsou od některého z vydavatelů, kteří jsou nasmulouvaní v rámci CzechELib (ať už instituce v konsorciu je, nebo ne)										
Co nehlasit	e-knihy, abstraktové databáze, plnotextové kolekce agregátorů (Ebsco, ProQuest ad.), jednorázově placené backfiles apod. položky pod 1 000 Kč (s DPH) - jde o odhad hlavních nákladů, pokud by však malé položky tvořily významnou část (přes 10 %), uveďte i je (event. konzultujte s CzechELib) časopisy, které si sice v r. 2019 instituce hradí sama, ale budou v r. 2020 zahrnuté v CzechELib (tj. jsou pod smlouvami na r. 2018+, nebo 2019+). V případě nejasností kontaktujte, prosím, CzechELib. Cílem je vyhnout se duplicitnímu započítání (nebo naopak vynechání).										
Nejste-li si jisti, prosíme, kontaktujte info@czechelib.cz											
Popis sloupců											
Vydavatel	Uveďte jméno vydavatele, nikoli dodavatele										Podstatný je finanční objem za vydavatele.
Počet odebíraných titulů	Pokud uvedete celkovou částku pro vydavatele, vyplňte počet titulů										Pro jednání s vydavatelem je velmi žádoucí mít i podrobný přehled o cenách za jednotlivé tituly. Proto vás žádáme, je-li to jen trochu možné, o ceny i za jednotlivé tituly.
Titul - název*	Název časopisu										
Typ časopisu*	online/print/print+online bundle										
e-ISSN*	ISSN elektronické verze časopisu										
p-ISSN*	ISSN tištěné verze časopisu										
Měna	USD/EUR/GBP/CHF/CZK/...										
Předplatné na r. 2019 bez DPH**											
Předplatné na r. 2019 s DPH**											
Poznámka											
* vyplňujte pouze tehdy, pokud budete uvádět jednotlivé tituly a ne celkovou částku. Uveďte prosím aspoň jedno ISSN.											
** prosíme, uveďte explicitně obě částky, aby bylo zřejmé, že není omylem uvedena částka s nebo naopak bez DPH											
List 3-APC_2016-2018											
Cílem je zmapování výdajů za APC (Article Processing Charges) ve všech typech časopisů (jak čistě Open Access, tak hybridní), za roky 2016 až 2018, včetně.											
Sběr údajů o APC je navržen tak, aby byl kompatibilní s projektem OpenAPC (https://www.intact-project.org/openapc/)											
Projekt OpenAPC za dobu svého působení optimalizoval (tj. minimalizoval) požadavky na potřebná data, další redukce již není možná.											
Popis sloupců											
Instituce	organizace, která hradila APC poplatků; uveďte standardní název vaší organizace, CzechELib případně znormalizuje a dočistí										
Rok	rok platby										
EUR vč. DPH	výše platby v EUR (včetně DPH a jiných poplatků); ale bez Submission fee, Colour charge apod. Pokud si nejste jisti přepočtem měny, uveďte částku v jiné měně, např. takto: 65 000 CZK, přepočet provede CzechELib.										
DOI	Digital Object Identifier; jestliže článek nemá DOI, konzultujte s CzechELib, jaká jiná data jsou pro identifikaci potřeba										
Je časopis hybridní?	ANO/NE (nejste-li si jisti, uveďte "nevím")										
Poplatky mimo APC	(technické poplatky, např. Submission Fee, Colour Charge apod.), výše platby v EUR vč. DPH. Nejste-li si jisti přepočtem měny, postupujte stejně jako ve sloupci "EUR vč. DPH".										
Poznámky											

Příloha 1c

List 2-Predplatne_mimo_CEL_2019

[illegible]

Příloha 1d

List 3-APC_2016-2018

[illegible]

Časopisy pořizované v rámci CzechELib	
Počet institucí využívajících podporu v rámci CzechELib	113
Přibližný počet položek*	cca 600 (reprezentujících přes 10 000 titulů)
Počet vydavatelů	cca 30
Výdaje v roce 2020	cca 350 mil. Kč bez DPH**
Přesnost	Částky jsou známy na haléř
Typický způsob financování	CzechELib má zcela přesné centrální účetnictví.
Identifikace položek (tj. za co přesně bylo utraceno)	Přesná
Zdroj nepřesnosti	Pohyblivý kurz Kč vůči zahraničním měnám
Odpovědnost za průběžnou evidenci údajů	LAJ CzechELib + ekonomický útvar NTK
Očekávaná dynamika změn	Jasně prediktovatelné, očekáván v počtu titulů spíše pokles, v jednotkových cenách obvyklý nárůst

*.položkou licenční smlouvy je obvykle kolekce stovek až tisíců titulů časopisů

** částka je přibližná, neboť v roce 2019 stále dobíhala udržitelnost OP VaVpl (část EIZ pak přecházela pod CzechELib), některé časopisy tak mohly být započítány dvakrát.

Časopisy pořizované mimo CzechELib	
Počet institucí, které dodaly data	94 ze 113 oslovených
Přibližný počet položek* (někde byly dodány jen agregované hodnoty)	cca 2 000 (jednotlivé tituly a kolekce, jednotlivých titulů pak celkem cca 4 000)
Přibližný počet vydavatelů	cca 650
Přibližné výdaje ročně	cca 50 mil. bez DPH**
Přesnost	Pokud budou instituce ochotné data v této přesnosti dodat, je možné získat přesnost na haléř
Typický způsob financování	Centralizované (i na větších univerzitách je nákup obvykle centralizován minimálně na úrovni fakult); díky tomu jsou finance pečlivě sledovány.
Identifikace položek (tj. za co přesně bylo utraceno)	Velmi spolehlivá
Zdroj nepřesnosti	Méně významný: pouze to, že často jsou ceny sledovány pouze v Kč, kde kurzové pohyby mohou znemožnit sledování ročních cenových nárůstů (které jsou jasně definovány jen v původní měně).
Odpovědnost za průběžnou evidenci údajů v instituci	Jasně definovaná: knihovna, resp. informační pracoviště
Hodnocení kvality odpovědí	Evidentně precizní evidence v knihovnách.
Očekávaná dynamika změn	Jasně prediktovatelná, v počtu titulů očekáván spíše pokles, v jednotkových cenách obvyklý pravidelný nárůst

* individuálně sjednávány smlouvy jsou často na jediný – pro instituci důležitý – titul časopisu

** částka je přibližná, neboť v roce 2019 stále dobíhala udržitelnost OP VaVpl (část EIZ pak přecházela pod CzechELib), některé časopisy tak mohly být započítány dvakrát.

Article Processing Charges	
Počet institucí, které dodaly data	93 ze 117, kromě 113 oslovených dodaly data ještě další čtyři ústavy AV ČR, z toho 28 institucí uvedlo, že neměly žádné výdaje na APC
Přibližné počty položek (někde byly dodány jen agregované hodnoty)	cca 4700
Přibližné počty vydavatelů	cca přes 200 (pozn. vydavatel zjišťován přes CrossRef, pokud chybělo DOI, nebylo možné jej určit)
Přibližné výdaje ročně	cca 50 mil., s anebo možná také bez DPH (viz níže)
Přesnost	plus minus 10 až 20 miliónů?
Typický způsob financování	Decentralizované (kromě několika málo – v řádu jednotek – výjimek). Důsledek: převážně zcela nekontrolovatelný tok financí
Identifikace položek (tj. za co přesně bylo utraceno)	Velmi rozdílné kvality (od pregnantní po zcela nedostatečnou)
Problémy	Veliká nejistota a nejednotnost v uvedení DPH. V souladu s pravidly OpenAPC bylo požadováno uvádět celou částku v EUR vč. DPH. Nezanedbatelný počet záznamů je však uveden bez DPH (a instituce to uvedla), u velkého množství je - vzhledem k zaokrouhlené částce - pravděpodobné, že je také bez DPH, ale není to explicitně uvedeno. Nepochopení definice APC. Zcela chybějící nebo nedostatečné bibliografické údaje, z čehož plyne ztráta vazby mezi článkem a výší platby APC za něj (nemožnost využít data ke kontrolám oproti bibliografickým nástrojům).

Odpovědnost za průběžnou evidenci údajů v instituci	Většinou neexistuje centrální nebo aspoň organizovaně distribuovaná evidence peněz utracených za tyto platby
Hodnocení kvality odpovědí	Zcela nesouměřitelná kvalita odpovědí od pečlivých až po nulové znemožňuje přijmout jakékoliv všeobecně platné věrohodné závěry. Mnoho institucí vůbec neví a není schopno zjistit celkovou výši výdajů, natož je přiřadit Řada institucí přes výzvu 1. místopředsedy RVVI vůbec neodpověděla
Očekávaná dynamika změn	Těžko předvídatelná, z anekdotických ohlasů očekáván spíš výrazný růst (vnější faktory)

** částka je přibližná, neboť v roce 2019 stále dobíhala udržitelnost OP VaVpl (část EIZ pak přecházela pod CzechELib), některé časopisy tak mohly být započítány dvakrát.